

Warszawa, 20 sierpnia 2025 r.

Spowolnienie w Europie odbija się na napływie inwestycji do Polski

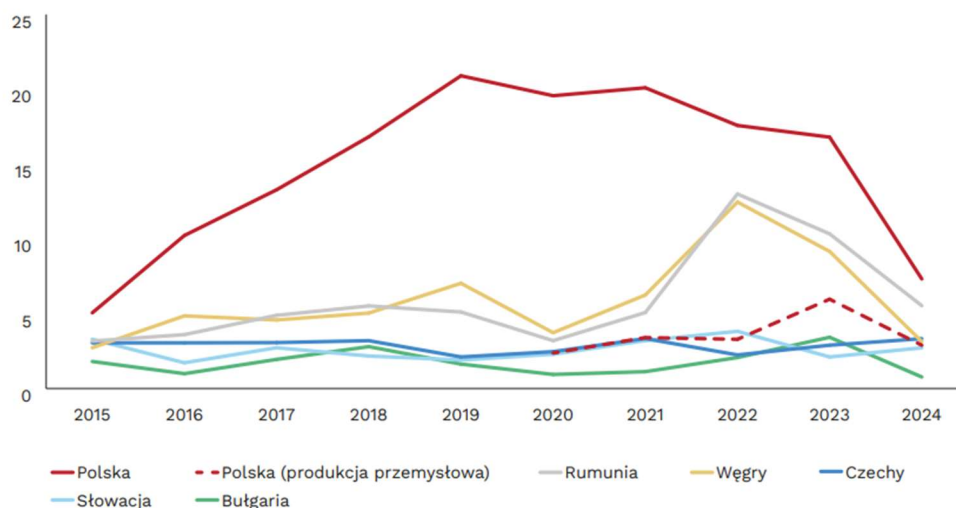
Polska zachowuje wysoką atrakcyjność inwestycyjną na tle regionu, ale napływ BIZ w 2024 r. spowolnił. Wartość inwestycji typu greenfield ogłoszonych w Polsce w 2024 r. wyniosła 7,3 mld USD, co oznaczało spadek o 56 proc. w ciągu roku. Spadek napływu BIZ ma głównie podłoże koniunkturalne, a wartość łącznych BIZ wróciła do poziomów sprzed dynamicznego odbicia po pandemii. Całkowita wartość transakcji z tytułu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Polsce w latach 1990 – 2023 wyniosła 364 mld USD, co stanowiło blisko 40 proc. wszystkich BIZ w Europie Środkowej. Niemniej Polska powoli wyczerpuje proste rezerwy rozwojowe i przewagi związane m.in. z niskimi kosztami pracy. Istotnym hamulcem transformacji modelu gospodarki są także koszty energii i struktura miksu energetycznego. Takie wnioski płyną z raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego „Atrakcyjność inwestycyjna Polski na tle Europy Środkowo-Wschodniej”.

Polska atrakcyjna w oczach inwestorów

Od początku transformacji ustrojowej Polska przyciągnęła 364 mld USD kapitału zagranicznego w postaci BIZ. Jest to blisko 40 proc. wszystkich napływów BIZ w Europie Środkowo-Wschodniej, co odpowiada względnej wielkości PKB Polski (w cenach bieżących) w regionie. Regionalny rozkład transakcji BIZ w ostatniej dekadzie pokazuje, że inwestorzy wybierali Polskę częściej niż inne państwa w regionie. O ile w latach 2000-2004 do Polski napłynęło 38 proc. wszystkich inwestycji ulokowanych w Europie Środkowo-Wschodniej, o tyle w latach 2015-2019 oraz 2020-2023 było to odpowiednio 49 proc. i 48 proc. łącznych strumieni BIZ.

Wartość BIZ napływających do Polski w ostatnim czasie wyraźnie wyhamowuje. Silne spadki widać w wartości ogłaszanych projektów greenfield. Według fDi Markets w 2024 r. łączna wartość ogłoszonych projektów typu greenfield wyniosła 7,3 mld USD w porównaniu z 16,8 mld USD rok wcześniej. Jednocześnie, jest to niemal 3-krotnie mniej inwestycji niż w 2019 r. (20,9 mld USD). Spadek ten dotyczy także produkcji przemysłowej, która ma istotne znaczenie w kontekście wzrostu produktywności i podnoszenia innowacyjności gospodarki.

Wykres 1. Wartość ogłoszonych projektów BIZ typu *greenfield* skorygowana o zawieszoną inwestycję firmy Intel (w mld USD)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych fDi Markets.

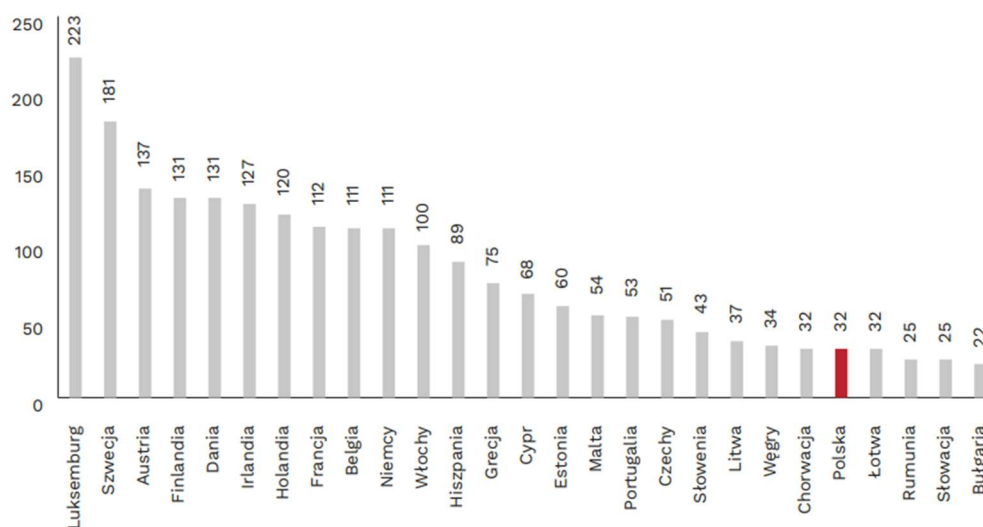
„Spadek napływu inwestycji zagranicznych obserwowany w ostatnich kwartałach to przede wszystkim konsekwencja czynników koniunkturalnych, w tym spowolnienia gospodarczego w Europie, a szczególnie w Niemczech – kraju, który od lat pozostaje najważniejszym źródłem kapitału dla Polski. Widać to wyraźnie w danych: w 2023 r. wartość inwestycji z Niemiec wyniosła zaledwie 2,3 mld USD wobec 6,8 mld USD rok wcześniej. Na osłabienie aktywności inwestorów wpływa również szerszy kontekst: niepewność związana z napięciami geopolitycznymi, utrzymującą się wysokie koszty finansowania oraz rosnące ceny energii, które ograniczają skłonność do nowych projektów nie tylko w Polsce, ale i na rynkach globalnych” – mówi prof. Dominik Kopiński, starszy doradca z zespołu gospodarki światowej w PIE.

Wyzwania dla atrakcyjności inwestycyjnej Polski

Konkurencyjność kosztowa Polski stopniowo pogarsza się, co nie pozostanie bez wpływu na jej atrakcyjność inwestycyjną. Rosną koszty pracy. Płaca minimalna zbliżyła się do równowartości 1000 EUR i jest najwyższa w regionie, choć trend wzrostowy wynagrodzeń obserwuje się w całej Europie Środkowo-Wschodniej. Duży wpływ mają także ceny energii dla przemysłu. Polska stała się pod tym względem jednym z najdroższych krajów UE (6. miejsce w pierwszej połowie 2024 r.), co jest wynikiem wciąż wysokiego uzależnienia od węgla oraz najniższego w regionie wykorzystania OZE (16,56 proc. w 2023 r.).

Kolejnym istotnym czynnikiem mającym znaczenie dla atrakcyjności inwestycyjnej Polski jest dostęp do kapitału. Polska należy do państw Europy z najniższym poziomem kapitału fizycznego na mieszkańca – ok. 32 tys. EUR – w czym ustępuje jedynie Rumunii, Słowacji i Bułgarii. Z punktu widzenia finansowania przedsięwzięć innowacyjnych szczególnym ograniczeniem w Polsce jest dostępność kapitału wysokiego ryzyka. Zarówno w Polsce, jak i w całym regionie fundusze venture capital są słabo rozwinięte.

Wykres 3. Kapitał fizyczny netto na jednego obywatela w 2024 r. (w tys. EUR)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych AMECO i Eurostatu.

Atrakcyjność inwestycyjna Polski zależy od nakładów na innowacje

Kluczowym czynnikiem z punktu widzenia przyciągania inwestycji o wysokiej wartości dodanej jest poziom zaawansowania technologicznego i innowacyjnego. Polska notuje wzrost wydatków na badania i rozwój (B+R), zarówno w ujęciu ogólnym (GERD), jak i w sektorze przedsiębiorstw (BERD). Z intensywnością prac B+R na poziomie 1,56 proc. PKB nadal pozostaje daleko w tyle za europejskimi liderami, jednak w stosunku do poziomu zamożności lokuje się nieco powyżej linii trendu. Pewnym wyzwaniem dla podnoszenia innowacyjności jest niska stopa inwestycji, która pośrednio przekłada się na ograniczony poziom automatyzacji i robotyzacji.

Skuteczne skomunikowanie Polski z rynkami europejskimi to jeden z kluczowych czynników, który doceniają inwestorzy. Ze strategicznym położeniem w sercu Europy Polska pełni rolę kluczowego węzła logistyczno-transportowego na kierunkach Wschód–Zachód i Północ–Południe. Dysponuje czterema dużymi

portami morskimi, które w 2023 r. osiągnęły łączny przeładunek jest ponad dwukrotnie większy niż 10 lat temu. Polska wciąż nadrabia zaległości w obszarze infrastruktury drogowej i cyfrowej. W Polsce 61 proc. populacji jest w zasięgu światłowodu (dla porównania: Rumunia 96 proc., Bułgaria 92 proc., Węgry 72 proc.).

„Przyszły sukces Polski będzie zależeć od naszej zdolności do przyciągania inwestycji opartych na wiedzy i nowoczesnych technologiach. Wymaga to konsekwentnego wzmacniania przewag konkurencyjnych – od inwestycji w badania i rozwój oraz innowacje, przez automatyzację i cyfryzację przemysłu, aż po rozwój infrastruktury logistycznej i energetycznej. Równie ważne jest ograniczanie barier regulacyjnych i elastyczne dostosowywanie polityki inwestycyjnej, aby skutecznie rywalizować z krajami regionu i reagować na wyzwania geopolityczne. Polska potrzebuje jasnej ścieżki rozwoju technologicznego i narzędzi wspierających innowacyjność, inspirowanych najlepszymi praktykami zagranicznymi” - wskazuje prof. Dominik Kopiński, starszy doradca z zespołu gospodarki światowej w PIE.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, gospodarka światowa, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa, zrównoważony rozwój i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl